

## بررسی تعالیم اخلاقی و رفتاری در اجتهاد (با نگاهی قرآن و روایی)

محمد مهدی کریمی نیا<sup>۱</sup>، مهدیه گشتی اسکویی<sup>۲</sup>، مجتبی انصاری مقدم<sup>۳</sup>

<sup>۱</sup> استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم (نویسنده مسئول)

<sup>۲</sup> طلبه حوزه علمیه خواهران استان آذربایجان شرقی (تبریز)، فارغ التحصیل سطح سه (کارشناسی ارشد)

<sup>۳</sup> دکتری علوم قرآن و حدیث دانشگاه میبد، پژوهشگر و مدرس دانشگاه

### چکیده

اجتهاد تلاشی علمی و روش‌مندی است که در جهت استنباط و استخراج حجت بر وظایف شرعی مربوط به موضوعات و پدیده‌های فرعی، اصول و قواعد و منابع شرعی و عقلی کاربرد دارد و بر همین اساس در تحقق اجتهاد و مطلوبیت اجتهاد، به خصوص در حکومت اسلامی شرایطی لازم است، بنابراین دغدغه ما از نوشتن این مقاله بررسی شرایط اخلاقی و رفتاری است که در اجتهاد مطلوب دخالت دارند. به نظر می‌رسد برای تحقق اجتهاد مطلوب لازم است مجتهد علاوه بر داشتن قوه قدسیه، دارای صفات و فضایل اخلاقی چون عدالت، تواضع علمی، ساده زیستی و به دور از تعصب و خودپسندی و ... باشد. برای پردازش این مقاله، از روش توصیفی و شیوه گردآوری اطلاعات به صورت کتابخانه‌ای، و بیشتر از کتب و مقالاتی که به موضوع صفات اخلاقی مجتهد مربوط می‌شود استفاده شده است که با بررسی ادله این کتب و مقالات به این نتیجه رسیدیم مجتهدی که دارای صفات اخلاقی چون عدالت، تواضع علمی، ساده زیستی است تاثیر بسزایی در مطلوبیت اجتهاد دارد چنانچه مجتهدی دارای صفت عدالت باشد، استنباطش موافق با واقعیت است نسبت به کسی که از روی تعصب فتوا داده است.

**واژه‌های کلیدی:** اخلاق، تعالیم اخلاقی، تعالیم رفتاری، اجتهاد